

6. energetický kongres v Praze DEN PLYNÁRENSTVÍ

Ve dnech 21. až 23. února 2006 se v pražském hotelu Andel's uskutečnil za účasti značného počtu účastníků již šestý Energetický kongres České republiky, tentokrát pod záštitou ministra průmyslu a obchodu pana Milana Urbana. Organizace kongresu se již tradičně ujala společnost Business Forum. Program byl rozdělen na dvě části; první den, úterý, byl věnován plynárenství, středa a čtvrtek potom elektroenergetice.

Hlavními tématy energetického kongresu se staly aktuální výzvy, před nimiž se česká energetika právě nalézá. Je-li české plynárenství v polovině procesu otevírání trhu s plynem, tedy uprostřed přípravy unbundlingu, má v tomto ohledu elektroenergetika určitý náskok, vyvolaný legislativními požadavky energetického zákona. Jinak řečeno: formuje-li plynárenství teprve svůj nový vztah ke svým odběratelům, je hlavním aktuálním problémem elektroenergetiky podnikání na trhu již otevřeném.

Tomuto odlišnému postavení obou energetických oborů ostatně odpovídá i obsah a zaměření příspěvků, které byly v jednotlivých dnech prezentovány. Velmi důležitá byla i volba jednotlivých přednášejících. Snahou organizátora bylo dosáhnout co možná komplexního pohledu na hlavní témata. To byl důvod, proč zde zazněly prezentace nejen domácích energetických odborníků, ale i zástupců orgánů státní správy, odběratelské veřejnosti i hostů ze zahraničí, například pana **Briana Wilsona**, zmocněnce Tonyho Blaira, pana **Giordana Rigona** z oddělení energetické politiky a bezpečnosti při Evropské komisi v Bruselu či pana **Dietmara Preinstorfera**, ředitele útvaru mezinárodních vztahů rakouského regulátora.

Zaměření plynárenského dne 6. energetického kongresu lze charakterizovat několika navzájem souvisejícími tématy: současný stav na postupně otevíraném trhu se zemním plynem,

očekávání důsledků dalšího postupu liberalizace trhu jak z pohledu plynárenského podnikání, tak i spotřebitelů, a konečně formulace určité vize dalšího vývoje plynárenství v podmínkách energetické konkurence.

Po úvodním uvítání organizátorky kongresu paní **Lenky Štrícové** se ujal slova moderátor pan **Vratislav Ludoík** a uvedl prvního přednášejícího, kterým byl pan **Dietmar Preinstorfer**, vedoucí útvaru mezinárodních vztahů rakouského E-Control (rakouská obdoba Energetického regulačního úřadu). Jeho hlavním tématem byla regulační činnost rakouského regulátora, jeho zkušenosti a očekávaný vývoj. Vzhledem k tomu, že Rakousko již svůj trh s plynem prakticky liberalizovalo, byly informace o současném postavení a aktivitách rakouského regulátora velmi přínosné. Velmi detailní pohled na pravidla, kontrolní mechanismy či právní postavení regulátora nabízel inspirativní srovnání se stavem, v němž se aktuálně nachází proces energetické regulace v podmínkách České republiky.

Dalším vystupujícím byl pan **Ladislav Fňouka**, zástupce společnosti RWE Transgas, jenž zastoupil nepřítomného pana **Milana Kajtmána**. Tématem přednášky bylo zhodnocení zkušeností s průběhem procesu liberalizace trhu s plynem v Německu a jeho srovnání s podmínkami v České republice. Pohled byl zaměřen nejen na srovnání obou procesů, ale také na jeho formování v rámci struktur celé skupiny RWE. Pro auditorium byla přínosem celá řada informací

Pánové Němeček, Preinstorfer, Ludoík

spojených s podmínkami otevírání německého trhu, jenž se dost významně liší od organizace plynárenství u nás.

I následující přednáška byla na stejné téma; přednášejícím byl však pan **Radek Lucký**, člen představenstva Jihočeské plynárenské, a.s.

Hlavním důvodem, proč měly obě přednášky shodné zadání, byla snaha porovnat postavení konkurenční společnosti E.ON jak na trhu německém, tak i v Čechách, kde tato firma kontroluje pouze jednu distribuční plynárenskou společnost. Obě tematicky paralelní přednášky toto zadání dobře splnily.

Následovalo očekávané vystoupení pana **Blahoslava Němečka**, místopředsedy Energetického regulačního úřadu. Jeho zcela konkrétní poznatky o důsledcích otevírání trhu s plynem v našich podmínkách spolu s vysvětlením, proč bylo nutno dočasně obnovit regulaci cen plynu pro odběratele, představují dobrý základ pro představu o aktuálních problémech, jimž musí ERÚ čelit.

Trh se zemním plynem byl popsán ze dvou protilehlých úhlů pohledu: ve vystoupení pana

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pánové Němeček, Lucký, Fňouka, Preinstorfer, Ludoík

Pánové Němeček, Lucký, Fňouka, Preinstorfer, Ludoík

Dana Tůka, předsedy představenstva Jihomoravské plynárenské, a.s., byly definovány podmínky, za kterých je uskutečňována distribuce plynu odběratelům v regionech. Pohled distributora, jeho možností, pozice a problémů, s nimiž se při své činnosti potýká, představoval společné zkušenosti většiny českých a moravských distribučních společností.

Oproti tomu další vystupující pan Václav Hrach, jednatel společnosti MVV Energie CZ, formuloval stanovisko velkých odběratelů, zklamáných bezprostředními důsledky prvního pokusu o částečné otevření domácího trhu se zemním plynem. Očekávání liberalizace se nezaplnila; naopak, došlo ke skokovému růstu ceny plynu. Přednášející vyjádřil podezření, zda nepřetrvávají křížové dotace mezi jednotlivými odběratelskými kategoriemi.

Závěrečného vystoupení se ujal pan Vratislav Ludoík s prezentací, zaměřenou na globální podmínky energetické spotřeby, bezpečnosti dodávek plynu a ochranu zájmů členských zemí Evropské unie.

Z celého bloku vystoupení vyplynulo **několik obecnějších závěrů:**

- otevírání trhu je pro odběratele pouze možností. V Německu, kde platí – s výjimkou domácností – právo zvolit si dodavatele plynu pro všechny ostatní odběratele plynu, využilo takové nabídky necelých 5 % spotřebitelů;
- míra státních intervencí a regulace je v různých zemích rozdílná; to se týká především kompetencí jednotlivých úřadů. Německé úřady například určují cenu plynu pouze pro ty nejmenší spotřebitele z řad obyvatelstva (tzv. „sporákáře“);
- v České republice je zatím pouze jediný odběratel, jenž využil možnosti dodávek plynu od konkurenčního dodavatele. Jakkoliv byla

řada odběratelů oslovena některými držiteli obchodních koncesí, nebyl žádný další případ přechodu ke konkurenčnímu dodavateli plynu zaznamenán. Příčinou zřejmě není pouze určitá míra odběratelského konservatismu, ale také srovnání rozsahu reálně poskytovaných záruk;

- pokus o liberalizaci cen plynu pro skupinu největších odběratelů se nezdařil vinou dramatického (a trvalého) růstu světové ceny zemního plynu v uplynulém období. U odběratelů vyvolal tento vývoj zklamání a roztrpčení, které vyústilo v několik stížností ke správním orgánům státu. Návrat k regulaci výše prodejních cen byl za této situace logickým, přestože jistě přechodným řešením;
- obecná ekonomická očekávání, spojená s liberalizací plynárenského trhu, se tak nezaplnila. Důvodem však není chybná legislativa či neochota plynárenských společností, jako spíše objektivní situace v podnikání, kdy velice omezený počet exportérů plynu neumožňuje vznik prakticky žádné konkurence;

- proces unbundlingu, tedy právní oddělení obchodu s komoditou od obchodu s kapacitou, je poměrně nákladný a představuje do budoucna zátěž cen plynu.

Jestliže byla hlavním cílem plynárenského dne 6. energetického kongresu ČR výměna zkušeností mezi plynárenskými akcionáři, podnikateli a odběrateli, potom byl tento cíl naplněn. Přesto však zůstalo několik obecnějších otázek nezodpovězeno. Ty se týkaly především budoucnosti plynárenství nejen v prostředí konkurence ostatních energetických producentů a dodavatelů, ale především v jeho dlouhodobé pozici. Nejde přitom pouze o samotné zásoby plynu, které se zdají být dostatečné i pro další extenzi podnikání, jako spíš o jejich bezpečnou dostupnost pro Evropu. Zdá se tedy, že rozvoj plynárenství v členských zemích Evropské unie, diktovaný potřebou čistšího životního prostředí, musí být provázen takovými opatřeními, která významně zvýší bezpečnostní záruky jeho dodávek. Bude tedy zajímavé sledovat, jaká budou hlavní témata na následujícím, sedmém energetickém kongresu České republiky.

Ing. Vratislav Ludoík

SUMMARY

Vratislav Ludoík:
The 6th Energy Congress of the Czech Republic

The author has contributed an evaluating report on the Gas Day at the 6th Energy Congress of the Czech Republic, which took place at Andel's Hotel in Prague on 21 February 2006. It was attended by senior managers of the Czech Gas industry and focused on the current situation on the Czech gas market and its further liberalisation.

